

Kyrko(k)valet 2013

Kyrkovalet 2013 är överståndet, en erfarenhet lika lustfylld som en utdragen rotfyllning. Men också sådana erfarenheter ska man försöka klä i ord och reflektera över, så att de blir till nytta. Som exempel på sådana reflexioner kan man bekanta sig med detta nummers Pressklipp – det går att ställa viktiga frågor till kyrkovalet och det behöver göras.

Först ett påpekande. Benämningen »kyrkokvalet» är vald med viss omsorg – inte därför att det inte gick så bra för den opolitiska nomineringsgruppen Frimodig kyrka (FK), som vi svängde en liten flagga för den 13 september (nr 19). Eller på grund av valresultatet överhuvudtaget.

Valets resultat är inte entydigt. S gick framåt något (+2 mandat), och proportionellt sett ökade småpartierna Vänstern och Miljöpartister mer. Det berodde troligen – liksom det något ökade valdeltagandet – på den häftiga S-kampanjen att få vanligen inaktiva medlemmar att gå och rösta för att hindra Sverigedemokraterna. Insatsen lyckades alltså litet grann och misslyckades ännu mer: SD fick nämligen så mycket uppmärksamhet och röster i protest mot kampanjen att de erhöll 15 mandat i stället för 7, vilket ger dem plats i kyrkomötets utskott och nästan en plats i kyrkostyrelsen. S har således hjälpt SD längre in i den Svenska kyrkans maktsfär i stället för att hålla dem utanför den.

En tydlig trend i valet var att de borgerliga nomineringsgrupperna backade rejält (sammanlagt med 25 mandat). Kanske är det en reflex av att moderpartierna M, KD och FP har börjat backa ur sin direkta befattning med kyrkopolitik och fått sina vanliga väljare med på det. Att C, som tvärtom gärna vill vara med för fullt i den politiska kyrkan, ändå backar är måhända en liten svallvåg från det större politiska havet, där C nu kämpar för att komma över riksdagsspärren. Och naturligtvis kunde inte de borgerliga partierna vinna tävlingen om vem som är mest mot SD, eftersom S hade gjort det till sin nära nog enda programpunkt i detta kyrkovalet.

De opolitiska nomineringsgrupperna gick fram – POSK fick fem och ÖKA tre mandat till, medan Frimodig kyrka tappade ett mandat – förmodligen därför att S-propagandan om att SD och FK var samma andas barn hade effekt. Till den tanken bidrog en högvärdig tweet från Eva Brunne – som så visade sig vara kanske mer socialdemokrat än herde för hela sitt stift.

Summan av kyrko(k)valet blev alltså smärre omflyttningar av mandat, där de borgerligas mandatförluster motsvarades av den politiska vänsterns och de opolitiska gruppernas ungefär lika stora mandatvinster. Det som knappast ändrades var de politiska partiernas cementering av sig själva vid makten i kyrkans beslutande organ. Den fortsätter på samma sätt den gjort sedan år 2000. Om Svenska kyrkan då verkligen skildes från staten» kan diskuteras. I varje fall skildes den inte från den politiska makten. Tvärtom – och det är orsaken till kyrkokvalet.

Kvalet består i att så tydligt se hur politikens makthavare fortsätter sin obefogade inblandning i kyrkans liv. Det blev återigen tydligt att detta är ett politiskt val på kyrkans arena. I vissa

partier hymlar man knappast längre med att det gäller att kontrollera kyrkan och göra den till redskap för det egna partiets värderingar, som på något sätt är självklart bättre än den kristna kyrkans tro och etik. De främsta drivkrafterna tycks helt enkelt vara, som ledarsidan i DN uttryckte det, maktlystnad och gammal vana. Och då är det ju bara bra att majoriteten av de röstande inte har det ringaste intresse för kyrkans liv och budskap de föregående och följande fyra åren. Det är inte kyrkofolket som kommer till tals i kyrko(k)valet.

Sofia Lilly Jönssons – och Borås Tidnings – analys att detta inte var ett val som tjänade kyrkan eller någon eller något i henne kan ställas mot Svante Fregerts bekvämt accepterade suck i Kyrkans Tidning om att politiseringen är vad väljarna vill ha och att vi därför kan acceptera den. Mot den grumliga idén har Christoffer Skogholt på bloggen *Evangelium* (18/9; se pressklipp i detta nr) fört ett klart och skarpt resonemang, som visar på det långt troligare alternativet: det går att locka folk till att rösta på vem som ska ha makten i kyrkan med argument och slogans som i kyrklig kontext är inadekvata och irrelevanta. Men att politiseringen är något väljarna önskar visar det inte.

De politiska partiernas paroller och »valprogram» är mest allmänna fraser om sådant som ingen är emot, och har just inget med kyrkans egna, brännande och självkritiska frågor att göra – hur driver vi mission i motgångens och marginaliseringens tid? hur visar vi att Kristi evangelium är det djupa svaret på de frågor som uppstår i en naturvetenskapligt präglad och rationalistisk kultur? hur lossar vi ekonomismens och egoismens järnhårda grepp om människosyn och politiska mål i detta land? Partiernas enkla slagord från värderingarnas allmänning duger inte till att vägleda kyrkans beslut i någon av dessa frågor eller ens i den förhållandevis enkla frågan om hur kyrkan ska hantera Handboksförslaget. Det är inte kyrkans egna viktiga frågor som diskuteras i kyrko(k)valet.

Årets kyrkoval föregicks av den enligt flera bedömare smutsigaste kampanjen hittills – särskilt från kyrkomötets största parti. Det förkättrade SD körde inte med *negative campaigning*, utan förde bara fram sitt röstfångande svenskhetsprogram med konservativ färg. Deras grundidé är inte kristen – i Kristi kyrka är ingen en utlänning, ingen ska bara bort. Men det S visar i handling är inte heller kristet utan snarare indignerad och därför »rättmätig» intolerans och utfrysning, där somliga bara ska bort. Det är inte kyrkans stil och människosyn som råder i kyrko(k)valet.

Tvärtemot vad ärkebiskopen påstått är kyrkovalet inte ett bra sätt att göra Jesus och Svenska kyrkan känd, snarare tvärtom. Påståendet att Jesus var sosse var nog ett skämt även för dem som gjorde SSU:s valfilm om det – reklam nu för tiden ska ju inte vara seriös utan ironisk och lite kul. Det är inte kyrkans egen Herre och sanna bild som blir känd – eller ens behandlad på allvar – i kyrko(k)valet.

Kort sagt: kyrkan gjordes också i detta kyrkoval till arena för en huvudsakligen politisk fight mellan riksdagspartierna om vem av dem som ska ha makten i henne. Ingen av dem har kunnat eller ens försökt förklara varför sekulära partier skulle ha rätt eller skyldighet att ta sådan makt i ett religiöst samfund. Att de ändå gör det är ett missbruk av demokratin i kyrkan. Och en del av hennes svaghet och förnedring.